

ΣΤΕ 1853/2000

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Γ`

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 17 Ιουνίου 1999 με την εξής σύνθεση: Γ. Δεληγιάννης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Π.Ν. Φλώρος, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Σύμβουλοι, Α. Σακελλαροπούλου, Γ. Ποταμιάς, Πάρεδροι. Γραμματέας η Μ. Παπασαράντη.

Γ ι α να δικάσει την από 3 Μαρτίου 1999 αίτηση:

τ ω ν 1) υποψηφίου Δημάρχου Δήμου Θεραπνών Λακωνίας, του Συνδυασμού με την επωνυμία "ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ", κατοίκου Πλατάνας Λακεδαιμόνος Λακωνίας, 2) υποψηφίου Δημοτικού Συμβούλου Δήμου Θεραπνών Λακωνίας, του Συνδυασμού με την επωνυμία "ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ", κατοίκου Σκούρας Λακεδαιμόνος Λακωνίας και 3) υποψηφίου Δημοτικού Συμβούλου Δήμου Θεραπνών Λακωνίας, του Συνδυασμού με την επωνυμία "ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ", κατοίκου Χρύσαφας Λακεδαιμόνος Λακωνίας, οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Β. Αναγνωστόπουλο (Α.Μ. 1737), που τον διόρισαν με πληρεξούσιο,

κ α τ ά του Εκλογέως εις το 103 Εκλογικό Τμήμα Ανδρών Γκοριτσάς Λακωνίας, υποψηφίου Δημάρχου Δήμου Θεραπνών Λακωνίας, του Συνδυασμού με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΑΠΝΩΝ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ", κατοίκου Σπάρτης Λακωνίας (οδός Διοσκουρών αρ. 57), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Α. Βγόντζα (Α.Μ. 4403), που τον διόρισε στο ακροατήριο.

Με την αίτηση αυτή οι αναιρεσιόντες επιδιώκουν να αναιρεθεί η υπ` αριθμ. 59/1999 Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Γ. Παπαμεντζελόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αναιρεσιόντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του αναιρεσιβλήτου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την υπό κρίση αίτηση καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (διπλότυπο υπ` αριθμ. Α. 883566/99).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της υπ` αριθμ. 59/1999 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως, καθ` ό μέρος με αυτήν έγινε εν μέρει μόνο δεκτή έφεση των ήδη αναιρεσιόντων κατά της

υπ` αριθμ. 355/1998 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Τριπόλεως. Με την τελευταία αυτή απόφαση έγιναν εν μέρει δεκτές ένσταση των αναιρεσιόντων και αντένσταση του αναιρεσιβλήτου κατά του κύρους των εκλογών της 11ης Οκτωβρίου 1998 για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών στο Δήμο Θεραπνών Λακωνίας και καθορίσθηκε ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε ο συνδυασμός "Δήμος Θεραπνών-Νέα Εποχή" του αναιρεσιβλήτου σε 1199, έναντι 1197 υπέρ του συνδυασμού "Ενωτική Πρωτοπορία" των αναιρεσιόντων.

3. Επειδή, για την άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως επί υποθέσεων που αφορούν τον έλεγχο του κύρους των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών δεν απαιτείται κατά νόμον η καταβολή τελών. Συνεπώς, τα αχρεωστήτως εν προκειμένω καταβληθέντα τέλη πρέπει να επιστραφούν στους αιτούντες ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης (ΣΤΕ 3676/96 κ.ά.).

4. Επειδή, προβάλλεται ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Τριπόλεως, δικάζοντας, όπως αναφέρει στην υπ` αριθμ. 355/1998 απόφασή του, επί της από 28.10.1998 αντένστασης του αναιρεσιβλήτου, έκρινε επί ανύπαρκτης αντένστασης, καθόσον αντένσταση με τέτοια ημερομηνία δεν υφίσταται, δοθέντος ότι η αντένσταση του αναιρεσιβλήτου φέρει ημερομηνία 27.10.1998. Ξπως ορθά όμως έκρινε το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο, απορρίπτοντας ως αβάσιμο σχετικό λόγο εφέσεως των ήδη αναιρεσιόντων κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, ναι μεν το δικόγραφο της αντένστασης φέρει ημερομηνία 27.10.1998, ο προσδιορισμός όμως αυτού από το Πρωτοδικείο επαρκώς και νομίμως γίνεται με μνεία της ημερομηνίας καταθέσεώς του (28.10.1998), ο περί του εναντίου δε λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

5. Επειδή, στο άρθρο 78 παρ. 2 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/1995, ΦΕΚ Α? 231) ορίζεται ότι: "Ο πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό που τοιχοκολλάται Στο διάστημα αυτό οι εκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση των εγγράφων αυτών καθώς και των λοιπών στοιχείων της εκλογής και να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της". Ακολουθώντας, στο άρθρο 80 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι: "Η κατάθεση των ενστάσεων κατά του κύρους της εκλογής γίνεται στον γραμματέα του αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου. Ο γραμματέας χωρίς αναβολή διαβιβάζει την ένσταση μαζί με όλα τα σχετικά με την εκλογή έγγραφα και λοιπά στοιχεία και το κατά την παρ. 2 του άρθρου 78 ... πρακτικό στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο", στο άρθρο 81 παρ. 1 ότι: "Οι ενστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά του κύρους των εκλογών εκδικάζονται από το Τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο αν πρόκειται για δήμους και από το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο αν πρόκειται για κοινότητες", και στο άρθρο 82 παρ. 1 ότι: "Για την εκδίκαση των ενστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι γενικές διαδικαστικές διατάξεις και οι διατάξεις περί εκδικάσεως των ενστάσεων κατά του κύρους βουλευτικών εκλογών του ν. 345/1976 Οι προθεσμίες των άρθρων 29 και 30 παρ. 1 του ν. 345/1976 είναι τριών ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 78". Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του ν. 345/1976 (Α? 141): "Οι καθών η αίτησις διάδικοι δικαιούνται όπως δέκα ημέρας προ

της συζητήσεως καταθέσουν εις τον Γραμματέα του Ειδικού Δικαστηρίου τας αντενστάσεις των, δυνάμενοι προς τούτο να επικαλεσθούν οιονδήποτε πραγματικόν γεγονός".

6. Επειδή, όπως έχει γίνει δεκτό (ΣΤΕ 4405/95, 2297/91 κ.ά.), από το συνδυασμό των ως άνω διατάξεων συνάγεται ότι το πρόσωπο το οποίο ανεδείχθη νικητής κατά τις διεξαχθείσες δημοτικές και κοινοτικές εκλογές άνευ εννόμου συμφέροντος ασκεί αυτοτελώς ένσταση. Αν όμως ασκηθεί εναντίον του ένσταση, έχει δικαίωμα ασκήσεως αντένστασης, με την οποία δύναται να προβάλει και αυτοτελείς ισχυρισμούς για το κύρος των ψηφοδελτίων του αντιπάλου του. Η αντένσταση ασκείται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία τριών ημερών, η οποία αρχίζει από την επομένη της λήξης της πενθήμερης προθεσμίας για την άσκηση της ένστασης, χωρίς να απαιτείται από τις προαναφερόμενες διατάξεις κοινοποίηση της ένστασης στα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφεται (ΣΤΕ 2949/91). Περαιτέρω, όπως κρίθηκε ήδη (ΣΤΕ 1325/2000 7μελούς), ενόψει της ελλείψεως ρητών διατάξεων στον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα που να ρυθμίζουν ευθέως την αντένσταση και τον τρόπο ασκήσεώς της και ενόψει του χαρακτήρα της ως παρεπόμενου σε σχέση με την ένσταση ενδίκου βοηθήματος, αυτή ασκείται διά δικογράφου που κατατίθεται είτε στο γραμματέα του αρμοδίου πολιτικού δικαστηρίου, είτε στο γραμματέα του αρμοδίου διοικητικού πρωτοδικείου, της διατάξεως του άρθρ. 28 παρ. 1 του ν. 345/1976 μη δυναμένης να έχει ανάλογη εφαρμογή, ως προϋποθέτουσας τήρηση διαφορετικής προδικασίας. Συνεπώς, εν προκειμένω, η άσκηση της από 27.10.1998 αντένστασης του αναιρεσιβλήτου, που έγινε διά καταθέσεώς της στη γραμματεία του Διοικητικού Πρωτοδικείου Τριπόλεως στις 28.10.1998 (λήξη προθεσμίας ενστάσεων 25.10.1998), έγινε νομότυπα, όπως ορθά έκρινε και το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο, ο περί του αντιθέτου δε λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο ειδικότερα προβάλλεται ότι η ένδικη αντένσταση έπρεπε να κατατεθεί αποκλειστικά στη γραμματεία του πολιτικού Πρωτοδικείου Σπάρτης και ότι η κατάθεσή της έγινε εκπροθέσμως, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

7. Επειδή, η από 25.10.1998 ένσταση των ήδη αναιρεσιόντων εστρέφετο κατά του "Σπυριδωνος Ηλία Φλώρου, εκλογέως στο 103 Εκλογικό Τμήμα ανδρών Γκοριτσάς Λακωνίας, υποψηφίου δημάρχου Δήμου Θεραπνών Λακωνίας, του συνδυασμού με την επωνυμία "Δήμος Θεραπνών-Νέα Εποχή", κατοίκου Σπάρτης". Συνεπώς, ο καθού η ένσταση Σπυρ. Η. Φλώρος εδικαιούτο, σύμφωνα με τις παρατεθείσες πιο πάνω διατάξεις των άρθρων 82 παρ. 1 του ΔΚΚ και 28 παρ. 1 του ν. 345/1976, να ασκήσει αντένσταση, χωρίς να απαιτείται για τη νομιμοποίησή του να αποδείξει τις ιδιότητες του εκλογέως και υποψηφίου δημάρχου, όπως υποστηρίζουν οι αναιρεσιόντες, ο δε λόγος αναιρέσεως με τον οποίο πλήττεται ως μη νόμιμη η σχετική όμοια κρίση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

8. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 74 παρ. 1, 78 παρ. 2, 79 παρ. 1, 80 παρ. 1, 81 παρ. 1 και 83 παρ. 4 του ΔΚΚ συνάγεται ότι σε περίπτωση ισοψηφίας δύο συνδυασμών, η κλήρωση για την ανακήρυξη του εξ αυτών επιτυχόντος γίνεται από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο (πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο) μετά την επί πενθήμερον έκθεση

των πρακτικών της εκλογής και του πίνακα αποτελεσμάτων και μόνο αν δεν ασκήθηκαν μέσα στην προθεσμία αυτή ενστάσεις κατά του κύρους της εκλογής. Σε αντίθετη περίπτωση η κλήρωση γίνεται από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο μετά την εκδίκαση των ενστάσεων και μετά τη δημοσίευση της αποφάσεώς του βάσει της οποίας ανακηρύσσονται οι δύο συνδυασμοί ως ισοψηφίσαντες (πρβλ. ΣτΕ 1885/87, 3344/96). Νομίμως, συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, όπου, κατά τα γενόμενα δεκτά από το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο, οι δύο αντίπαλοι συνδυασμοί ισοψήφισαν με 1197 ψήφους ο καθένας, δεν διενεργήθηκε κλήρωση από την Πρόεδρο Πρωτοδικών Σπάρτης και μάλιστα πριν από την έκθεση των πρακτικών εκλογής και του πίνακα αποτελεσμάτων, όπως ορθά έκρινε και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ο περί του εναντίου δε λόγος αναιρέσεως, στηριζόμενος στην αντίληψη ότι από το άρθρο 74 παρ. 1 του ΔΚΚ επεβάλλετο η διενέργεια κλήρωσης από την Πρόεδρο Πρωτοδικών Σπάρτης πριν από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων και πριν από την άσκηση τυχόν ενστάσεων, είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

9. Επειδή, στο άρθρο 65 περ. δ? του ΔΚΚ προβλέπεται ότι το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο αν βρεθεί στο φάκελο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, σκοπός της οποίας είναι προδήλως ο αποκλεισμός έκφρασης από τον εκλογέα περισσοτέρων της μιας προτιμήσεων υπέρ υποψηφίων ή συνδυασμών, άκυρο είναι το ψηφοδέλτιο και στην περίπτωση που βρίσκεται στον ίδιο φάκελο μαζί με λευκό ψηφοδέλτιο, δηλαδή με ψηφοδέλτιο που εκφράζει θεμιτώς και εγκύρως από συνταγματικής απόψεως (ΑΕΔ 55/1989, ΣτΕ 2929/1996, 4107/1987) αποδοκιμασία όλων των κατερχομένων στις εκλογές υποψηφίων ή συνδυασμών, γιατί και στην περίπτωση αυτή δεν είναι σαφές και αναμφίβολο ποια είναι η εκλογική βούληση του συγκεκριμένου ψηφοφόρου. Νομίμως, συνεπώς, κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι ήσαν άκυρα για τον ανωτέρω λόγο τρία (3) ψηφοδέλτια του συνδυασμού των αναιρεσιδόντων και συγκεκριμένα ένα ψηφοδέλτιο χωρίς αριθμό του 105 μικτού εκλογικού τμήματος Καλλονής, ένα ψηφοδέλτιο επίσης χωρίς αριθμό του 107 εκλογικού τμήματος Πλατάνας και το υπ` αριθμ. 194 ψηφοδέλτιο του 108 εκλογικού τμήματος ανδρών Σκούρας, τα περί του εναντίου δε με την υπό κρίση αίτηση προβαλλόμενα, στηριζόμενα στην αντίληψη ότι η κρισιολογούμενη περίπτωση δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιοριστικά αναφερόμενες στο άρθρο 65 του ΔΚΚ περιπτώσεις ακυρότητας είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

10. Επειδή, στο άρθρο 64 του π.δ. 410/1995 ορίζονται τα ακόλουθα: "1. ... 2. ... 3. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν υποψήφιο σημειώνοντας σταυρό παραπλεύρως του ονόματός του στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού ... 4. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό που σημειώνεται με μολύβι μαύρης ή κυανής αποχρώσεως ή με μελάνι των ιδίων αποχρώσεων, δίπλα στο ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου. Σταυρός προτιμήσεως που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου ελέγχεται, σύμφωνα με τη διάταξη της περιπτώσεως γ? του άρθρου 65". Εξ άλλου, στο άρθρο 65 του ίδιου π.δ/τος αναφέρεται ότι, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο "... γ) αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφ`

όσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας ...". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι σημείο ή σταυρός προτιμήσεως που έχει σημειωθεί σε ψηφοδέλτιο είναι δυνατόν να αποτελέσει διακριτικό γνώρισμα με το οποίο παραβιάζεται η αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας. Τούτο συμβαίνει όταν το σημείο ή ο σταυρός σημειώθηκε κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να καταλείπεται δυνατότητα να προσδιορισθεί, αμέσως ή εμμέσως, ο εκλογέας που ψήφισε με το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο. Κατά την εκδίκαση δε των ενστάσεων και εφέσεων κατά του κύρους των εκλογών το δικαστήριο της ουσίας κρίνει αν στη συγκεκριμένη περίπτωση το σημείο ή ο σταυρός αποτελεί ή όχι διακριτικό γνώρισμα με βάση τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας και λαμβάνοντας υπ' όψη της εκάστοτε συνθήκες υπό τις οποίες τελεί ο εκλογέας, το είδος του σημείου, την θέση του, τον τρόπο χαράξεως, το πάχος ή το χρώμα του, προκειμένου να συναγάγει το τυχαίο ή το σκόπιμο της σημειώσεώς του. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου περί διακριτικού γνωρίσματος είναι πραγματική και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο (Σ.τ.Ε. 4532/95, 3676, 3690/96).

11. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στις εκλογές της 11.10.1998 για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών του Δήμου Θεραπνών Λακωνίας έλαβαν μέρος δύο συνδυασμοί, ήτοι ο συνδυασμός "Ενωτική Πρωτοπορία" με υποψήφιο δήμαρχο τον πρώτο και υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους τους δεύτερο και τρίτο των αναιρεσιόντων και ο συνδυασμός "Δήμος Θεραπνών-Νέα Εποχή" με υποψήφιο δήμαρχο τον αναιρεσίβλητο. Οι συνδυασμοί αυτοί, σύμφωνα με τον από 12.10.1998 πίνακα αποτελεσμάτων της Προέδρου Πρωτοδικών Σπάρτης, ισοψήφισαν, λαμβάνοντας 1197 ψήφους ο καθένας. Κατά του κύρους των εκλογών αυτών ασκήθηκε ένσταση από τους ήδη αναιρεσιόντες και αντένσταση από τον ήδη αναιρεσίβλητο, επ' αυτών δε εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 355/1998 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Τριπόλεως. Με την απόφαση αυτή η ένσταση και η αντένσταση έγιναν εν μέρει δεκτές, ακυρώθηκαν δύο ψηφοδέλτια του συνδυασμού των αναιρεσιόντων και δύο ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου, ενώ κρίθηκαν ως έγκυρα δύο ψηφοδέλτια του συνδυασμού των αναιρεσιόντων και τέσσερα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου που είχαν θεωρηθεί άκυρα από τις οικείες εφορευτικές επιτροπές και καθορίστηκε ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε ο συνδυασμός "Ενωτική Πρωτοπορία" των αναιρεσιόντων σε 1197, έναντι 1199 υπέρ του συνδυασμού "Δήμος Θεραπνών-Νέα Εποχή" του αναιρεσιβλήτου. Κατά της πρωτόδικης αυτής αποφάσεως ασκήθηκε έφεση από τους ήδη αναιρεσιόντες και αντέφεση από τον αναιρεσίβλητο. Και η μεν έφεση έγινε εν μέρει δεκτή, μεταρρυθμίσθηκε η πρωτόδικη απόφαση και αναγνωρίσθηκε ως έγκυρο ένα ψηφοδέλτιο του συνδυασμού των εκκαλούντων που είχε κριθεί άκυρο από την εκκαλουμένη απόφαση, ενώ η αντέφεση απορρίφθηκε.

12. Επειδή, σε σχέση με το κύρος του υπ' αριθμ. 34 ψηφοδελτίου του 103 εκλογ. τμήματος του Δήμου Θεραπνών η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μετά από επανεξέτασή του, δέχθηκε απαντώντας σε σχετικό λόγο εφέσεως των αναιρεσιόντων, ότι αυτό φέρει τρεις διακριτούς σταυρούς οι οποίοι είναι ασυνήθιστα έντονοι, ιδίως αυτοί που είναι αριστερά από τα ονόματα Νικ. Μπενέκος και Σπυρ. Φλώρος, αποτελούμενοι από πολλές κάθετες και οριζόντιες γραμμές, καθώς και τέταρτο σταυρό διαγραμμένο

με πολλές πυκνές κυκλικές γραμμές αριστερά του ονόματος Παν. Πανάγου. Ο τρόπος αυτός χάραξης των πιο πάνω τριών σταυρών και η διαγραφή του τέταρτου κρίθηκε από το Εφετείο ότι δεν μπορεί να αποδοθεί σε απροσεξία του ψηφοφόρου, αλλά έγινε προφανώς με σκοπό την αποκάλυψη της ταυτότητάς του, γεγονός που καθιστά το ψηφοδέλτιο αυτό άκυρο και ως εκ τούτου ορθά ακυρώθηκε από την εφορευτική επιτροπή. Το αυτό έκρινε το δικάσαν Εφετείο και ως προς ένα ψηφοδέλτιο χωρίς αριθμό του 107 εκλογ. τμήματος, το οποίο δέχθηκε ότι αντί σταυρών φέρει σημείο σε σχήμα "V", του οποίου η αριστερή πλάγια γραμμή είναι πολύ μικρή σε σχέση με τη δεξιά, η οποία στην προέκτασή της τέμνει το πρώτο γράμμα του ονόματος Κωνστ. Κυριακούλιας, καθώς και άλλο σημείο σε σχήμα πλάγιου "V" του οποίου η δεξιά πλάγια γραμμή τέμνει σχεδόν καθέτως τα δύο πρώτα γράμματα του ονόματος Λαμπρινάκος Δημήτριος και το οποίο σημείο φέρει πλάγια γραμμή στο μέσον του. Η πιο πάνω κρίση του δικάσαντος Διοικητικού Εφετείου είναι νόμιμη και επαρκής, τα περί του αντιθέτου δε προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, κατά το μέρος δε που πλήττουν την ανέλεγκτη ουσιαστική εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τη μορφή, το σχήμα και τον τρόπο χάραξης των πιο πάνω σημείων είναι απορριπτέα ως απαράδεκτα (πρβλ. ΑΕΔ 39/1991, ΣΤΕ 4532/1995).

13. Επειδή, περαιτέρω, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι το υπ` αριθμ. 145 ψηφοδέλτιο του 103 εκλογ. τμήματος φέρει ένα σταυρό μπροστά από το όνομα Φλώρος Νικόλαος, του οποίου η οριζόντια γραμμή έχει ελαφρά κλίση προς τα πάνω και έχει πατηθεί δύο φορές και έναν ακανόνιστο σταυρό μπροστά από το όνομα Γεράσιμος Κωνσταντίνος, του οποίου η οριζόντια γραμμή έχει σχηματισθεί από δύο γραμμές, μια οριζόντια και μια ελαφρώς τοξοειδή, που έχει ξεκινήσει από το δεξιό άκρο της πρώτης οριζόντιας γραμμής, η οποία προφανώς σχηματίσθηκε από αριστερά προς τα δεξιά, και καταλήγει στην αρχή της, για να ξαναπατηθεί από αριστερά προς τα δεξιά η οριζόντια γραμμή που σχηματίσθηκε αρχικά. Δέχθηκε επίσης η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι στο ίδιο εκλογικό τμήμα το υπ` αριθμ. 159 ψηφοδέλτιο φέρει τρεις σταυρούς, από τους οποίους αυτός που έχει τεθεί στο όνομα Χαγιάς Ιωάννης έχει σχηματισθεί ατελώς από μια κάθετη γραμμή και μια οριζόντια, που δεν είναι τελείως ευθεία αλλά λοξή προς τα κάτω και το μεγαλύτερο μέρος της εκτείνεται προς τα δεξιά της κάθετης γραμμής, ενώ ελάχιστα εκτείνεται προς τα αριστερά της, με αποτέλεσμα να μοιάζει με πλάγιο "T", ενώ οι δύο άλλοι σταυροί δεν αποτελούνται από εντελώς ευθείες γραμμές και παρουσίαζαν ελαφρά κλίση προς τα αριστερά. Ο τρόπος αυτός χάραξης των σταυρών στα πιο πάνω ψηφοδέλτια, έκρινε το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο, οφείλεται προφανώς στην ηλικία, την ασθενή όραση ή αδεξιότητα των συγκεκριμένων ψηφοφόρων και όχι σε πρόθεσή τους να παραβιασθεί το απόρρητο της ψηφοφορίας και συνεπώς οι σταυροί αυτοί δεν αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα παραβιάζοντα με τρόπο προφανή τη μυστικότητα της ψηφοφορίας ώστε να καθίστανται τα σχετικά ψηφοδέλτια άκυρα. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, οι δε λόγοι αναιρέσεως με τους οποίους αμφισβητείται η ορθότητα της κρίσεως αυτής είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3690/96).

14. Επειδή, στη συνέχεια προβάλλονται αιτιάσεις κατά των σκέψεων της

αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως με τις οποίες κρίθηκαν έγκυρα τα υπ` αριθμ. 254 και 334 ψηφοδέλτια του 104 εκλογικού τμήματος που ανήκαν στο συνδυασμό του αναιρεσιβλήτου. Ως προς το πρώτο από αυτά (254) το Διοικητικό Εφετείο, μετά από επανεξέτασή του, δέχθηκε ότι φέρει τρεις σταυρούς, ήτοι ένα σταυρό μπλε απόχρωσης μπροστά από το όνομα Παπαγεωργίου Νικόλαος και ανά ένα σταυρό μπλε και μαύρης συγχρόνως απόχρωσης μπροστά από τα ονόματα Σπυρίδης Λυκούργος και Γρηγορίου Κωνσταντίνος. Ο σχηματισμός κατ` αυτό τον τρόπο των δύο τελευταίων σταυρών δεν οφείλεται κατά την κρίση του δικαστηρίου της ουσίας σε πρόθεση του εκλογέα να αποκαλύψει την ταυτότητά του, όπως προεβάλλετο με την έφεση, αλλά προφανώς στο τυχαίο γεγονός ότι τελείωσε η μελάνη μπλε απόχρωσης και οι σταυροί επανατυπώθηκαν με στυλό μαύρης απόχρωσης. κλλωστε, προσθέτει το Εφετείο, και οι δύο αυτοί σταυροί έχουν αποτυπωθεί με μελάνη αποχρώσεων επιτρεπομένων από το νόμο (άρθρο 64 παρ. 4 π.δ. 410/95). Ως προς το δεύτερο ψηφοδέλτιο (334) το δικαστήριο δέχθηκε ότι φέρει σταυρό με διπλή οριζόντια και κάθετη γραμμή στο όνομα Φλώρος Νικόλαος και ακανόνιστο σταυρό στο όνομα Παπαγεωργίου Νικόλαος, του οποίου η οριζόντια γραμμή έχει σχηματισθεί με περισσότερες από μια προσπάθειες, με αποτέλεσμα το αριστερό της τμήμα να έχει δύο απολήξεις. Ο τρόπος αυτός σχηματισμού των σταυρών κατά το δικάσαν δικαστήριο δεν αποτελεί διακριτικό γνώρισμα, αλλά οφείλεται προφανώς στην προσπάθεια του ψηφοφόρου για καλύτερη αποτύπωση των σταυρών ή σε αδεξιότητά του, στο γραφικό του χαρακτήρα ή την ηλικία του. Η κρίση αυτή του δικάσαντος Διοικητικού Εφετείου ότι υπό τα εκτεθέντα πραγματικά περιστατικά, τα οποία ανελέγκτως δέχεται, ο τρόπος χάραξης των σταυρών στα προαναφερθέντα δύο ψηφοδέλτια δεν παραβιάζει το απόρρητο της ψηφοφορίας είναι επαρκώς και νομίμως αιτιολογημένη και κατά συνέπεια οι περί του αντιθέτου λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι και κατά το μέρος που με αυτούς αμφισβητείται η ορθότητα της ουσιαστικής εκτίμησης του δικάσαντος δικαστηρίου ως απαράδεκτοι (ΣΤΕ πρβλ. 3676/96).

15. Επειδή, σε σχέση με το υπ` αριθμ. 179 ψηφοδέλτιο του 106 εκλογικού τμήματος το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο δέχθηκε ότι φέρει σταυρό πριν από το όνομα Αλέξης Γεώργιος με μια τυχαία μικρή λοξή γραμμή στο άνω δεξιό τεταρτημόριο που ξεκινά από το μέσον περίπου του άνω τμήματος της κάθετης γραμμής και καταλήγει στο δεξιό τμήμα της οριζόντιας γραμμής, καταλαμβάνοντας το 1/4 περίπου του εν λόγω τμήματος της και σχηματίζοντας ένα πολύ μικρό τρίγωνο. Ο τρόπος αυτός σχηματισμού του σταυρού, έκρινε το Εφετείο, οφείλεται προφανώς στο γραφικό χαρακτήρα του ψηφοφόρου ή στη βιασύνη του κατά την ώρα της ψηφοφορίας και δεν αποτελεί διακριτικό γνώρισμα που παραβιάζει το απόρρητο της ψηφοφορίας. Ανάλογη κρίση εξέφερε το εκδόν την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση δικαστήριο και ως προς τα υπ` αριθμ. 12, 31 και 160 ψηφοδέλτια του 107 εκλογικού τμήματος, για το πρώτο από τα οποία (12) δέχθηκε ότι αντί σταυρών προτιμήσεως προς τους υποψηφίους συμβούλους Παναγάκη Παναγιώτη και Τσαφούλια Παναγιώτη φέρει ακανόνιστα σχήματα προσομοιάζοντα με σταυρούς, ο σταυρός δηλαδή και στις δύο περιπτώσεις είναι πλαισιωμένος με πλάγια χονδρή γραμμή που σχηματίζει τρίγωνο με το άνω τμήμα της κάθετης γραμμής και το δεξιό της οριζόντιας και ακόμη ότι φέρει αντί σταυρού προτιμήσεως διπλή ημιοριζόντια γραμμή δεξιά και προσομοιάζει με το γράμμα Φ, για το

δεύτερο (31) ότι φέρει τρεις ακανόνιστους σταυρούς με λοξή την οριζόντια γραμμή ώστε να ομοιάζουν με το γράμμα Χ και για το τρίτο (160) ότι ο σταυρός που έχει τεθεί πριν από το όνομα Τσίμπος Δημήτριος είναι ατελής, με ελλειπές το δεξιό άκρο της οριζόντιας γραμμής. Ο τρόπος αυτός σημείωσης των σταυρών, έκρινε το Εφετείο, οφείλεται σε έλλειψη σταθερότητας του χεριού και αδεξιότητα του ψηφοφόρου κατά την αποτύπωση του σταυρού ή στην μεγάλη ηλικία του ή στο γραφικό του χαρακτήρα και πάντως όχι σε πρόθεσή του να καταστήσει γνωστή την ταυτότητά του. Τα αυτά, τέλος, έκρινε το Εφετείο και ως προς το υπ` αριθμ. 45 ψηφοδέλτιο του 111 εκλογικού τμήματος, για το οποίο δέχθηκε ότι ο σταυρός πριν από το όνομα Παναγάκης Παν. έχει δύο κάθετες γραμμές σχεδόν ενωμένες και δεν σχηματίζει το γράμμα "Η" όπως προέβαλλαν οι αναιρεσεύοντες. Με την κρίση του αυτή το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο ορθώς ερμήνευσε και εφήρμοσε το νόμο και η αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν έγκυρα τα πιο πάνω ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου είναι νόμιμη και επαρκής και όσα περί του αντιθέτου προβάλλονται με την υπό κρίση αίτηση είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, ενώ κατά το μέρος που δι` αυτών αμφισβητείται η ουσιαστική εκτίμηση του δικάσαντος δικαστηρίου είναι απορριπτέα ως απαράδεκτα.

16. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθή.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την υπό κρίση αίτηση.

Διατάσσει την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων τελών και την κατάπτωση του παραβόλου, και

Επιβάλλει σε βάρος των αναιρεσειόντων τη δικαστική δαπάνη του αναιρεσιβλήτου εκ δραχμών δεκατεσσάρων χιλιάδων (14.000).

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 29 Ιουνίου 1999 και στις 18 Απριλίου 2000

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Η Γραμματέας

Γ. Δεληγιάννης Μ. Παπασαράντη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 25 Μαΐου 2000.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Δεληγιάννης Α. Γαϊτάνης

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας

Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας του Γ' Τμήματος